

**WYKŁADY KURSOWE,
WYKŁADY FAKULTATYWNE, KONWERSATORIA FAKULTATYWNE**

**Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej
SEMESTR LETNI 2022**

INSTYTUT FILOLOGII POLSKIEJ

WYKŁADY KURSOWE

prof. dr hab. Przemysław Czaplński, prof. UAM dr hab. Marcin Jaworski
POLSKA LITERATURA NAJNOWSZA
(wykład kursowy, II sem., 30 godz., III rok 1°)

Wykłady omawiają kluczowe zjawiska literackie oraz polityczne i społeczne lat 1976-2010, dążąc do ich syntezy. W centrum zainteresowania będą m.in.: przemiany, jakim poddawała się poezja i proza tego okresu; światopoglądy artystyczne (i nie tylko artystyczne) literatury i jej twórców; najważniejsze nurty, mody i utwory; dorobek literacki Starych i Nowych Mistrzów.

prof. UAM dr hab. Irena Górka
DRAMAT XX I XXI WIEKU
(wykład kursowy, II sem., 30 godz.)

Wykład jest propozycją dla studentów zainteresowanych rozwojem dramatu XX i XXI wieku. Poszczególne tematy zostaną zaprezentowane w dwóch zasadniczych ujęciach – w planie zbliżeń będą to poetyki autorskie (m.in: Witkacego, Gombrowicza, Różewicza, Mrożka, Białoszewskiego, Kajzara) i formacje (np. absurdyści, brutalisci czy twórcy współczesnego dramatu polskiego spod znaku „pokolenia porno”). W planie szerszym omówione zostaną zagadnienia z zakresu teorii dramatu skoncentrowane wokół takich kwestii, jak np. gatunkowe rekonfiguracje współczesnych form dramatycznych, poetyka fragmentu, związki światopoglądu z poetyką, sposoby ujawniania się podmiotu w dramacie, rozwój nowych i dawnych kategorii estetycznych. Prezentowane tematy będą zatem wpisane w różne perspektywy (m.in. genologiczną, estetyczną, filozoficzną). Ponadto podjęty zostanie też problem wizualności dramatu i jego relacji z innymi sztukami (m.in. teatr, film, plastyka).

prof. dr hab. Anna Krajewska
DRAMATYCZNA I PERFORMATYWNA TEORIA LITERATURY
(wykład kursowy, II sem., 30 godz., III rok 1°)

Celem wykładu jest opanowanie wiedzy z zakresu teorii dramatu i metodologii badań nad dramatem w celu wykorzystania jej do budowania koncepcji dramatycznego literaturoznawstwa. Wykład pokazywać będzie perspektywy łączenia kompetencji teatrologicznych i estetycznych w badaniach literaturoznawczych. Stanowi próbę zaprezentowania nowoczesnej wizji współczesnego literaturoznawstwa przyjmującego za podstawę do określania swych podstawowych kategorii model dramatu. Problematyka skupiać się będzie między innymi wokół zagadnień dyskursu dramaturgicznego, dramatycznej koncepcji literaturoznawczej interpretacji, aktorstwa jako postawy poznawczej, konstruowania sceny jako pola lektury.

prof. dr hab. Agnieszka Kwiatkowska, prof. UAM dr hab. Sylwia Panek
LITERATURA I ŻYCIE LITERACKIE PO ROKU 1918
(wykład kursowy, I-II sem., 60 godz., III 1°)

Wykład *Literatura i życie literackie po 1918 roku* ma charakter przekrojowy i porządkujący, pomaga w przygotowaniu się do egzaminu z historii literatury, przybliży najważniejsze zagadnienia, postaci i utwory dwudziestolecia międzywojennego (w pierwszym semestrze) oraz czasów wojennych i współczesnych (w drugim semestrze). Problemy z zakresu historii literatury ukazane są na tle życia kulturalnego, realiów epoki i biografii twórców. Wykłady, które proponujemy są też projektami autorskimi, świadectwem naszych pasji, zatrudnień badawczych i metodologicznych wyborów – spotkania przygotowane przez Agnieszkę Kwiatkowską mają charakter feministyczny (prezentacji najważniejszych przedstawicieli poszczególnych nurtów i ugrupowań towarzyszyć będą pytania o miejsce poetek i pisarek w procesie historycznoliterackim, znaczną część uwagi poświęcimy niszowym i pomijanym zjawiskom oraz zapomnianym a ważnym tekstom pisany przez kobiety), wykłady Sylwii Panek są podsyte kontekstem filozoficznym (dokonania krytyki literackiej oraz największych nowatorów dwudziestolecia przedstawione zostaną w dwóch perspektywach – literaturoznawczej i filozoficznej). Mamy nadzieję, że tak pomyślana całość nie tylko uporządkuje wiedzę z zakresu historii literatury, ale stanie się też inspiracją w poszukiwaniu własnych tematów badawczych.

prof. UAM dr hab. Romana Łapa
NAUKA O WSPÓŁCZESNYM JĘZYKU POLSKIM: MORFOLOGIA IMIENNA
(wykład kursowy, II sem., 30 godz., I-II rok 1°)

Tematyka:

- Instrumentarium terminologiczne morfologii jako dyscypliny badań językoznawczych. Teoria wyrazu.
- Funkcjonalne klasy leksemów - części mowy - klasyfikacje i ich kryteria.
- Ewolucja systemu słowotwórczego współczesnej polszczyzny i jej uwarunkowania.
- Kategorie słowotwórcze w perspektywie kognitywnej.
- Słowotwórstwo a fleksja - problemy graniczne.
- Język polski jako język fleksyjny. Kategorie imienne i werbalne i ich uniwersalność. Charakterystyka fleksyjna poszczególnych części mowy.
- Przypadek – izomorfia i allomorfia fleksyjna, dystrybucja końcówek izofunkcyjnych, homomorfia, unimorfia (kryteria repartycji końcówek poszczególnych przypadków; końcówki współfunkcyjne i wielofunkcyjne; zakres zjawiska synkretyzmu).
- Klasyfikacja przypadków ze względu na ich funkcję składniową i strukturę semantyczną. Nowe spojrzenie na kategorię przypadku w perspektywie semantyki kognitywnej.
- Fleksja polska z perspektywy użytkownika - problemy poprawnościowe i „zagrożenia” [ograniczenia fleksji nominalnej we współczesnej polszczyźnie (fleksyjność i afleksyjność onimii; zasięg zjawiska afleksyjności w polszczyźnie, neutralizacja); ograniczenia polskiej fleksji jako przykład interferencji językowej (rozpad systemu przypadkowego)].
- Fleksyjność polszczyzny w uwarunkowaniach zewnętrznych.
- Fleksja w akwizycji języka polskiego.

prof. UAM dr hab. Przemysław Matusik
HISTORIA POLSKI 1795-1989
(wykład kursowy, II sem., 30 godz. I-III rok 1°)

Wykład koncentrować się będzie na głównych problemach politycznych i społecznych dziejów Polski od trzeciego rozbioru do Trzeciej Rzeczypospolitej, obejmując między innymi zagadnienia przemian polityczno-ustrojowych w wieku XIX, polskich strategii przetrwania pod zaborami (od programu powstańczego, przez pracę organiczną, do koncepcji ugody); problematykę kształtowania się odrodzonego państwa polskiego po I wojnie światowej, konfigurację społeczną i polityczną II Rzeczypospolitej, genezę PRL-u, zmiany polityczne po 1945 r. i kwestię ruchów opozycyjnych od PSL-u do Solidarności.

prof. UAM dr hab. Radosław Okulicz-Kozaryn
WPROWADZENIE DO HISTORII LITERATURY MŁODEJ POLSKI
(wykład kursowy, II sem., 30 godz., II rok 1°)

1. Nerwowość i rozkwit autoanalizy w drugiej połowie lat osiemdziesiątych; pierwsze powieści psychologiczne i nowy typ bohatera; nadwrażliwość i zwrot introspekcyjny w poezji, „poeci-szpitalnicy”, „poeci kostnic”, poeci przekłęci; portret Chopina jako nerwowca; program warszawskiego „Życia”.

2. Rok 1894, czyli właściwy początek Młodej Polski; uwarunkowania i obrazy przełomu (ze szczególnym uwzględnieniem zamkniętych oczu); proklamacje nowej sztuki i jej rozwój w poszczególnych ośrodkach kulturalnych (Warszawa, Lwów, Kraków, Zakopane, Wilno); dekadentyzm, jego źródła i objawy; jesień i zmierzch jako wielkie metafory epoki.

3. Sztuka integralna; osobowość poddana rozkładowi a potrzeba całości; naukowe i filozoficzne podstawy poszukiwania jedności; patronat Juliusza Słowackiego; „Życie” krakowskie i „Chimera” jako najważniejsze trybuny artystyczne; prymat muzyki i wariacyjny charakter twórczości młodopolskiej; przykłady syntezy sztuk w liryce, powieści i dramacie; symbolizm, ekspresjonizm, gnostycyzm

4. Mit artysty i mit filistra; style zachowań młodopolskich: cygan, dandys, gentleman; dekadentyzm i dekadentyzm drugiego stopnia; „stany parodcyjne”; podstawy młodopolskiego pisarstwa groteskowego; wstrząs 1905 roku; schyłkowe zjawiska epoki schyłku.

prof. UAM dr hab. Sylwia Panek

HISTORIA FILOZOFII

(wykład kursowy, I-II sem., 60 godz., I-III rok 1°)

Celem wykładu jest wprowadzenie studentów w podstawowe zagadnienia filozofii zgodnie z jej historycznym ukształtowaniem. W trakcie zajęć omówiona będzie filozofia zachodnia w zarysie historycznym, od starożytności po współczesność. Szczególna uwaga zostanie poświęcona tym koncepcjom i kierunkom filozoficznym, których znajomość jest warunkiem rozumienia zagadnień historyczno- i teoretycznoliterackich.

prof. dr hab. Grzegorz Raubo

DZIEJE LITERATURY STAROPOLSKIEJ I OŚWIECENIA

(wykład kursowy, I-II sem., 60 godz., I rok)

Wykład skoncentrowany będzie na wybranych zagadnieniach literatury średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia. W ramach wykładu omówione zostaną następujące zagadnienia: 1) idea wielkiego łańcucha bytu w epoce średniowiecza; 2) średniowieczny „duch porządku”: encyklopedie i summy; 3) historiografia średniowieczna; 4) doświadczenie świętości w świetle hagiografii i literatury apokryficznej; 5) średniowieczna *ars moriendi*; 6) humanizm renesansowy; 7) godność człowieka i refleksja o „ślachetności a zacności płci niewieściej” w renesansowym piśmiennictwie europejskim i polskim; 8) *speculum vitae*: literatura parenetyczna w dobie odrodzenia; 9) literatura wobec reformacji; 10) utopia w literaturze dawnej Europy i Rzeczypospolitej; 11) barokowa poezja metafizyczna; 12) związki literatury i sztuk plastycznych w okresie baroku (emblematyka, ikonologia, poezja wizualna); 13) konceptyzm barokowy: teoria i praktyka twórcza; 14) *vanitas* i ostentacja w literaturze i kulturze baroku; 15) mirabilia baroku: monstra i komety; 16) literatura popularna między „rzeczami ostatecznymi” a sowizdrzalskim światem na opak; 17) religijne aspekty literatury polskiego baroku; 18) encyklopedyzm barokowy wymogami praktycyzmu a „kulturą ciekawości”; 19) sarmacka formacja kulturowa w okresie staropolskim oraz w polskim „wieku światła”; 20) klasycyzm – sentymentalizm – rokoko; 21) religijność literatury drugiej połowy XVIII wieku w kontekstach tradycji i „oświecenia chrześcijańskiego”; 22) kalendarze w kulturze literackiej polskiego oświecenia. Omówienie wszystkich epok zostanie poprzedzone odrębnymi wykładami, poświęconymi historii literaturoznawczej refleksji o każdej z nich. Przedstawieniu twórczości średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia towarzyszyć będzie prezentacja bogatego materiału wizualnego z zakresu dziejów dawnej książki, rękopisów iluminowanych, emblematyki, jak też kontekstów z obszarów historii sztuki (w szczególności malarstwa), historii nauki i muzyki.

prof. UAM dr hab. Monika Szczot

LITERATURA I KULTURA ANTYCZNA STAROŻYTNEGO RZYMU

(wykład kursowy, II sem., 30 godz., I rok 1°)

Wykłady spełniają rolę przewodnika po kulturze i literaturze starożytnego Rzymu. Ich zadaniem jest także prezentacja najważniejszych osiągnięć rzymskiego antyku w sferze kulturowej i cywilizacyjnej. Zajęcia koncentrują się głównie na wybitnych postaciach, których twórczość inspirowała autorów nowożytnych. Proponowane wykłady są więc różnorodne pod względem tematycznym. Dotyczą twórczości komediowej Plauta i Terencjusza, pieśni Katullusa i elegii poetów epoki augustowskiej. Pochylimy się także nad mowami Cyncerona, satyrami Horacego, Persjusza i Juwenalisa oraz twórczością Wergiliusza i Owidiusza. W czasie zajęć planowane są również wykłady poświęcone tematowi ogólnemu, takim jak historia starożytnego Rzymu, rola teatru i igrzysk w życiu *Imperium Romanum*, religie świata rzymskiego, osiągnięcia cywilizacyjne starożytnych Rzymian i zwyczaj dnia codziennego.

WYKŁADY FAKULTATYWNE

prof. dr hab. Bogusław Bakula

MYŚL SŁOWIANOZNAWCZA I SŁOWIANOFILSKA W EUROPIE ŚRODKOWEJ I WSCHODNIEJ OD KOŃCA XVIII WIEKU DO PIERWSZEJ POŁOWY WIEKU XX

(wykład fakultatywny, II sem., 30 godz.)

Zajęcia są propozycją dla studentów wszystkich kierunków na WFPiK, szczególnie slawistyki, literatury powszechnej i polonistyki, ale także innych kierunków na UAM, zainteresowanych powstaniem i rozwojem refleksji nad Słowiańszczyzną w Niemczech, Rosji, Ukrainie, Polsce, Czechach, Słowacji, Austrii, Węgrzech, na Bałkanach. Wykład rozpoczyna się od przedstawienia prac M. Orbiniego, J. Križanicia, S. Staszica i W. Herdera. Jest kontynuowany w drodze omówienia utworów A. Mickiewicza, Z. Dołęgi-Chodakowskiego, J. Słowackiego, polskich filozofów romantycznych, J. Kollára, J. Šafarika, L'. Štura, F. Palacký'ego, P. Preradovicia, T. Szewczenki, T.T. Jeża, a następnie dzieł M. Danilewskiego, M. Bakunina, T. G. Masaryka, K. Kramařa, F. Neumanna. W dalszej części wykładu dojdzie do przedstawienia myśli K. Havlička-Borovský'ego, S. Čecha i uczonych-slawistów M. Zdziechowskiego, F. Konecznego, M. Drahořanowa, M. Murki, F. Wollmana, D. Czyżewskiego, J. Krzyżanowskiego. W końcu zostanie podjęty temat relacji Słowian w myśli i aktywności emigracji z Europy Środkowej i Wschodniej XX wieku, a także bardziej współczesnych form słowianofilstwa (Polska, Rosja, Ukraina). W trakcie kursu studenci zapoznają się we fragmentach z najważniejszymi tekstami literackimi, literaturoznawczymi, historycznymi politycznymi odnoszącymi się do problematyki zajęć. Zostaną omówione tekstowe reprezentacje słowianofilstwa, panslawizmu, austroslawizmu, słowianofilstwa niemieckiego, neoslawizmu i slawizmu komunistycznego oraz słowiańskiego rodzimowierstwa w Europie Środkowej oraz Wschodniej. Pojawi się także jako osobny temat, słowiańskiej muzyki i sztuk plastycznych w XIX-XX w. Zajęcia kończą się zaliczeniem z oceną.

prof. dr hab. Marta Karasińska

ILUSTROWANA HISTORIA TEATRU

(wykład fakultatywny, II sem., 30 godz.)

Wykład z historii teatru powszechnego obejmujący okres od starożytności do schyłku XIX w., przedstawiający podstawowe konwencje i estetyki sceniczne – teatr antycznej Grecji i Rzymu, symultaniczny teatr średniowiecza, komedię dell'arte i teatr szekspirowski, scenę włoską, teatr baroku i klasycyzmu, inscenizacje romantyzmu, scenę włoską i teatr plenerowy. Kluczem porządkującym „opowiadaną” i „pokazywaną” historię teatru są wzajemne relacje słowa dramatu, przestrzeni teatralnej i sztuki inscenizacji, czyli teatralne konteksty dzieła literackiego.

prof. dr hab. Marta Karasińska

SŁOWO, REŻYSER, AKTOR, SCENA

(wykład fakultatywny, II sem., 30 godz.)

Wykład obejmuje wybrane zagadnienia z historii i teorii teatru XX i XXI w., sytuując omawianą problematykę m. in. w perspektywie wzajemnych związków dramatu i sztuki inscenizacji. Teatrologiczna narracja prowadzi wśród głównych nurtów artystycznych XX wieku (naturalizm, symbolizm, ekspresjonizm, futuryzm, dadaizm, awangarda) przekładając to, co literackie na doktryny i teorie sceniczne. Wśród szczegółowych zagadnień przedstawione zostaną sylwetki najważniejszych inscenizatorów teatru europejskiego XX wieku i ich teorie reżyserskie (Konstanty Stanisławski, Adolphe Appia, Gordon Craig, Wsiewołod Meyerhold, Erwin Piscator, Bertolt Brecht, Max Reinhardt, Antonin Artaud, artyści Bauhausu, Jerzy Grotowski, Tadeusz Kantor, twórcy teatru kontrkultury i in.), a także fundamentalne dla współczesnego teatru i filmu metody i techniki aktorskie. Istotną ramą dla wykładu są elementy teorii teatru, związane m. in. z tzw. problemem „from page to stage”, a zatem koncentrujące się na relacjach dwóch interpretacji tekstu literackiego – filologicznej i teatralnej.

prof. UAM dr hab. K. Krzak-Weiss

HISTORIA KSIĄŻKI

(wykład fakultatywny, II sem., 30 godz.)

Zajęcia poświęcone historii książki od jej zarania aż po współczesność. Ich celem jest zapoznanie studentów z najważniejszymi zmianami jakim książka poddana była na przestrzeni dziejów; pokazanie na ile jej współczesna forma przechowuje w sobie relikty przeszłości oraz przybliżenie najciekawszych publikacji i ich twórców.

prof. dr hab. Aleksander Wojciech Mikołajczak
ANTYK W KULTURZE POLSKIEJ
(wykład fakultatywny, II sem., 30 godz.)

Wykłady stanowią propozycję nowego rozumienia roli, jaką w dziejach Polski od jej zarania aż po czasy współczesne odgrywała recepcja greckiego i rzymskiego dziedzictwa kulturowego. Stopniowe przyswajanie i transformacja tej tradycji zostanie ukazana w szerokiej perspektywie przemian społecznych, ekonomicznych i technologicznych, które przez wieki formowały złożony procesy akulturacji antycznych treści do lokalnych uwarunkowań. Tym sposobem zaprezentowana będzie nie tylko oczywista obecność klasycznych zapożyczeń w narodowej kulturze, lecz także przedstawiona specyfika mechanizmów ich przejmowania i adaptacji. Pozwoli to zrewidować tradycyjne spojrzenie na wpływ grecko-rzymskiego dziedzictwa na formowanie się polskiej tożsamości, poprzez odniesienie tego procesu do dynamiki dokonujących się na świecie zmian.

prof. UAM dr hab. Ewa Szkudlarek
LITERACKIE OBRAZY MODY
(wykład fakultatywny, II sem., 30 godz.)

Moda to wiecznie żywy, otwarty system wpływów, wielu odwołań i rezerwuar rozmaitych znaczeń. Główną determinacją dla powstania wszelkich nowych ubiorów i sposobów ich wizualnej prezentacji była od zawsze towarzysząca twórcom fascynacja minionymi już estetykami, nurtami i stylami. Ideał modnie ubranej osoby zmieniał się diametralnie na przestrzeni wieków, oczywiście w szeroko rozumianej modzie odbijają się wszelkie przemiany artystyczne, polityczne, historyczne, gospodarcze a także technologiczne.

Malarstwo, rysunek czy fotografia przedstawia modę, ukazuje jej rozmaite obiekty, natomiast literatura dąży do opisanie przedmiotów i zjawisk mody za pomocą języka, a zwłaszcza jak w przypadku prozy, poezji czy dramatu – obrazu i metafory. Ubiory kobiet: suknie, szale, woalki, kapelusze, rękawiczki, broszki, kokardy stały się specyficznym kodem językowym dla poetów, pisarzy, malarzy, fotografów, reżyserów, scenografów za pomocą którego opisywali epokę, wskazywali na spektakularne wydarzenie, wyrażali dyskurs ideologiczny i sferę emocjonalnego zaangażowania, a także dążyli do fantasmagorycznego lub realistycznego ukazania ciała kobiety w kontekście zmysłowych metamorfoz.

Wykład jest poświęcony obrazom mody nie tylko w malarstwie, czy też fotografii ale także w powieściach *Lalka* B. Prusa, *Komediantka* W. S. Reymonta, *Noce i dnie* M. Dąbrowskiej, *Pożegnanie jesieni* S. I. Witkiewicza, dramatach *W małym dworku* S. I. Witkiewicza, *Malowana żona* Magdaleny Samozwaniec, utworach lirycznych Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, Zuzanny Ginczanki, dotyczy także poetyckich metafor tkania i szycia w twórczości B. Leśmiana, S. Czerniaka i K. Brakonieckiego.

Motywy przewodnim wykładu jest nić – *nić widmo* jak w filmie Paula Thomasa Andersona.

KONWERSATORIA FAKULTATYWNE

dr Monika Błaszczak-Stachowiak
ESTETYKA PRZESTRZENI
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 15 godz.)

Zajęcia umożliwiają pozyskanie wiadomości o estetyce przestrzeni w różnych rozumieniach tego terminu oraz różnorodnej wiedzy z zakresu estetyki. Pozwalają na opanowanie podstawowej terminologii z omawianego zakresu w celu doskonalenia umiejętności analizy, interpretacji i wartościowania różnorodnych zjawisk estetycznych.

Warsztaty mają na celu zapoznanie studentów ze specyfiką badań nad przestrzenią z estetycznego i kulturoznawczego punktu widzenia. Zajęcia wprowadzają narzędzia i metody z zakresu antropologii, socjologii, teatrologii i historii sztuki.

Poruszane na zajęciach tematy obejmują zagadnienia przestrzeni miasta – jego planów, architektury, krajobrazu, ale i przestrzeni osobistej – proksemiki, kinezyki, w tym różnego typu dystansów, geopoetyki, pamięci, a także przestrzeni szeroko pojętej sztuki (teatr, galeria, muzeum, miejsca „nieteatralne”).

Celem zajęć jest przede wszystkim opanowanie podstawowej terminologii z zakresu estetyki przestrzeni oraz nabywanie zdolności do zastosowania jej w praktyce analitycznej, interpretacyjnej, zawodowej i życiowej.

Zajęcia mają charakter warsztatowy (wiele zadań praktycznych, jak np. Spacer zmysłowy), odwołują się do terenowej metody badań i kończą projektem badawczym dotyczącym wybranych zjawisk oraz problemów estetycznych i społeczno-kulturowych występujących w przestrzeni współczesnego miasta.

mgr Adriana Borucka,
WARSZTATY NEUROCOLOR - ZAJĘCIA POŚWIĘCONE ROZWIJANIU UMIEJĘTNOŚCI
MIEKKICH
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 15 godz.)

Warsztaty NeuroColor to propozycja dla osób, które chcą rozwinąć swoje kompetencje komunikacyjne i poprawić jakość komunikacji zarówno z indywidualnymi osobami, jak z grupami/zespołami. Podczas warsztatów uczestnicy w pierwszej kolejności na podstawie indywidualnych raportów poznają swój styl komunikacji, cechy dominujące oraz postawy, które mogą pozytywnie wpływać na komunikację i budowanie relacji. Raport pozwala także poznać ewentualne zachowania negatywnie wpływające na komunikację, umiejętność budowania zaufania etc. Sesje zespołowe pozwalają na lepsze poznanie się osób, które na co dzień współpracują. Dzięki tym warsztatom członkowie zespołów uczą się także bardziej skutecznie komunikować się z osobami o odmiennym profilu komunikacyjnym, dzięki czemu zróżnicowane zespoły wchodzą na wyższy poziom współpracy. Warsztaty pozwalają uczestnikom zidentyfikować swoje mocne i słabe strony w obszarze komunikacji. Jednym z kluczowych elementów warsztatów jest empatyczna komunikacja, która pozwala budować zindywidualizowany przekaz nastawiony na skuteczne dotarcie do różnych odbiorców. Zajęcia odbędą się w piątki: 11 marca, 18 marca i 25 marca, każdorazowo w blokach, w godzinach 13:30-15:00, 15:15-16:45, 17:00-17:45.

O ekspercie:

mgr Adriana Borucka – od ponad 17 lat zajmuje się tematyką komunikacji wewnętrznej oraz interpersonalnej. Przez blisko 15 lat pracowała w różnych firmach wspierając zespoły PR oraz komunikacji wewnętrznej, min. w Kompanii Piwowarskiej czy belgijskim oddziale amerykańskiej firmy Ingersoll Rand. Od 2016 roku prowadzi agencję komunikacji wewnętrznej PinPoint, która wspiera zespoły w lepszej komunikacji i współpracy. Dodatkowo, jako certyfikowany facylitator, prowadzi warsztaty usprawniające procesy, pomagające zespołom w konfliktach czy też budujące silne zespoły. Wspiera także firmy w budowaniu procesów komunikacji liderkiej, w tym kaskadowej oraz prowadzi szkolenia dla liderów z zakresu efektywnej komunikacji z zespołem. Pracowała m.in. z ZUS, LuxMed, Canal+ czy Skanska. Prowadzi także zajęcia jako ekspert merytoryczny na UAM, UE w Poznaniu oraz AGH.

prof. UAM dr hab. Zofia Dambek-Giallelis
NA TROPACH POWIEŚCI ŁOTRZYKOWSKIEJ
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Zajęcia będą poświęcone źródłom (antycznym, m.in. *Metamorfozom* Apulejusza czy *Historii prawdziwej* Lukiana i arabskim) i pierwowzorom powieści łotrzykowskiej (pikareskiej) jak *Żywot Łazika z Tormesu* oraz jej realizacjom w literaturze europejskiej i polskiej XVIII-XX w. W kręgu zainteresowania znajdzie się również tradycja literatury sowiżdrzalskiej jako punkt odniesienia dla wybranych utworów literatury polskiej

w. Szczególnie zajmiemy się wybranymi pozycjami z literatury polskiej i europejskiej XIX w. i XX w. w kontekście przemian społecznych, dlatego też przewiduję lekturę prac historiograficznych z kręgu szkoły Annales: obraz i rola marginesu społecznego.

Forma zaliczenia: egzamin ustny na podstawie wybranego przez studenta zestawu lektur lub zaliczenie w formie pracy pisemnej.

prof. UAM dr hab. Piotr Dobrowolski
PERFORMANCE AND PERFORMATIVE ART
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

The course introduces general characteristics of performance in cultural practices. Anthropological approach to the phenomena, with theories of religious (ritual), social (games) and psychological practices (gender) will be sketched as a background for discussion around performances in modern culture. Participants will distinguish theatricality from general performance practice as well as acquaint a division between different fields for (conscious and unconscious) possible role-playing described. The general history of performance art will be described (from futurism to the present, through the most important high points in the history of performance art) and different examples of famous international and Polish practitioners' artwork will be introduced. The Diversity of forms shown and described during the course will lead to make characteristics of different modal form of performance in contemporary art and cultural practices, such as performance art, video performance, body art, happening, mixed media performance. Students will get to know the phenomena of performance and performative art through basic contextual and theoretical introduction, given from a field of cultural studies. Discussion will be based on presented fragments of filmed performances, photos, texts and other forms of available documentation.

prof. UAM dr hab. Agnieszka Gajewska
FEMINIZM W BADANIACH LITERACKICH
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Na zajęciach omówimy główne nurty myśli feministycznej, ze szczególnym uwzględnieniem literatury emancypacyjnej. Przyjrzymy się takim zagadnieniom, jak: kanon literacki, rewizjonistyczna lektura androtekstów, historia ruchów mniejszości seksualnych i etnicznych, fikcja spekulatywna i utopie feministyczne. Osobny blok zajęć poświęcony zostanie historii pisarstwa kobiecego w Polsce.

prof. UAM dr hab. Agnieszka Gajewska
EKOLOGIA W BADANIACH LITERACKICH
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Na zajęciach omówimy podstawowe pojęcia związane z ekokrytyką i przyjrzymy się związkom literatury i środowiska naturalnego. Pierwszy blok zajęć poświęcony zostanie artykułom i książkom teoretycznym, drugi – krytycznej interpretacji utworów literackich. Przyjrzymy się szczegółowo fikcji spekulatywnej (m.in. science fiction, fantasy, retrofuturizmowi) i przeanalizujemy sposoby ukazywania w niej klęski ekologicznej, efektu cieplarnianego i ewolucji

prof. UAM dr hab. Wojciech Hamerski
ROMANTICISM AND POPULAR CULTURE
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 15 godz.)

The aim of the course is to familiarize students both with masterpieces of Polish Romanticism (put in a comparative context) and multiple references to the influential Romantic movement in later literature, films etc. with a special emphasis laid on popular culture.

The relation between Romanticism and popular culture can be examined on two levels. First of all, the course addresses the question of how popular culture originated in the early 19th century (during the Romantic period) and how it was developing later on. Another objective is to explore the influence of Romantic and post-Romantic aesthetics and ideas on contemporary culture: literature, theatre, films. Literature of the Romantic period is, as Maria Janion, a renowned scholar, stated, "the basic paradigm of modern Polish culture". It is said that in each Polish home there are at least three books: The Bible, Adam Mickiewicz's Pan Tadeusz and Henryk Sienkiewicz's The Trilogy. It is believed that the epic poem by Mickiewicz fully embodies Polishness, and the popular series of historical novels by Sienkiewicz presents a strongly romanticised view of the past. The proposed course will help to understand the importance of the Romantic movement to Polish culture.

Romanticism has profoundly affected modern Polish culture (including popular culture), but the attitude of the greatest Romantic poets towards pop culture was ambiguous. Socio-political and industrial revolutions at

the turn of the 19th century significantly expanded the circle of readers (the rise of bourgeois culture) and improved technologies of transmitting ideas, opinions, styles and fashions (e.g. railways, rotary printing press). Due to historical circumstances, however, Polish postpartition literature was guided primarily by the aesthetics of the sublime, supported the ideal of the national bard, and had little interest in art as a form of entertainment. Since then the Romantic paradigm has been repeatedly confirmed or undermined: the aim of the course is to present Romanticism as the subject of permanent dispute.

dr Wojciech Hofmański

**GRAMATYKA OPISOWA JĘZYKA POLSKIEGO (DLA CUDZOZIEMCÓW-STYPENDYSTÓW)
(konwersatorium fakultatywne, I-II sem., 60 godz.)**

Fakultatywny kurs gramatyki opisowej języka polskiego dla zagranicznych studentów studiów polonistycznych i polonoznawczych (grupa niedostępna studentów stacjonarnej filologii polskiej jako obcej UAM).

dr Marcin Jauks

**CINEMATOGRAPHIC DOORS TO NINETEENTH-CENTURY LITERATURE
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)**

Week 1: On theory of film adaptation. An Introduction; Week 2-3: Frankenstein and modernity. The threads and plots of time. Week 4-5: Realms of the Incredible: Edgar Allan Poe's stories and their film adaptations; Week 6: "Great Expectations" and disappointments Week 7: From Pip to Harry Potter. Alfonso Cuarón, the Film Industry and the schemes of adaptation; Week 8: "Henrik Ibsen and the Birth of Modernism". Week 9: Ibsen, Miller, McQueen and heresies of their times. Week 10: Greater Expectations? Self made hero and the map of Polish myths Week 11: Wojciech Jerzy Has's The Doll or how to modernize the realist novel Week 12: Wonderlands? Following Cinematographic Rabbits; Week 13: "Curiouser and curiouser..." Tim Burton vs. Jan Švankmajer; Week 14: From romanticism to modernism. Case studies. Week 15: The End: F. F. Coppola's "Apocalypse Now and J. Conrad's Heart of Darkness

dr Jiří Januška

**LINGWISTYKA AREALNA JAKO SUBDYSCYPLINA JĘZYKOZNAWSTWA A REGION EUROPY
ŚRODKOWEJ
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)**

Język prowadzenia: polski

Grupa docelowa: studenci kierunków filologicznych, językoznawstwa itd.

Opis: Przedmiot poświęcony subdyscyplinie lingwistyki arealnej i zastosowaniu metod badawczych w badaniach nad specyfiką rodzimej przestrzeni środkowoeuropejskiej ze szczególnym uwzględnieniem kontekstu rodzimej przestrzeni etnokulturowej czy też makroregionalnej. Taka perspektywa pozwoli niewątpliwie skorzystać z unikatowej wiedzy eksperta zarówno studentom-polonistom zorientowanym na interakcje języka rodzimego, jak i slawistom oraz neofilologom – choćby germanistom lub hungarystom, ale nie tylko. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza wychodzi tym samym naprzeciw najnowszemu prądowi badań lingwistycznych w obszarze bezpośrednio go dotyczącym między innymi z racji samego położenia geograficzno-kulturowego, uzupełniając przy tym zauważalną lukę w ofercie dydaktycznej.

dr Jiří Januška

**PRAŽSKÝ LINGVISTICKÝ KROUŽEK JAKO KULTURNĚ-VĚDECKÝ FENOMÉN SVÉ DOBY A
JAKO FENOMÉN DĚJIN JAZYKOVĚDY**

[Praskie Koło Lingwistyczne jako kulturowo-naukowy fenomen swoich czasów i jako fenomen historii lingwistyki]

(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Forma: wykład konwersatoryjny

Język prowadzenia: czeski

Grupa docelowa: studenci bohemistyki/slawistyki

Opis: Předmět monograficky představí slavný Pražský lingvistický kroužek jakožto kulturně-vědecký fenomén meziválečného a poválečného Československa a jakožto fenomén dějin jazykovědy, jenž této disciplíně přinesl mnohé inovace. Cílem předmětu je umožnit studentům nahlédnout do živého myšlenkového světa pražské strukturalistické školy v jejím dobovém – kulturním i lingvistickém – kontextu. Umožnit jim seznámit se s

avantgardnim nábójem tohoto hnutí, s jeho hlavními tématy, koncepty a ideami a také s jeho nejdůležitějšími postavami.

prof. dr hab. Marta Karasińska
WSPÓLCZESNE TEORIE I PRAKTYKI TEATRU
(konwersatorium/wykład fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Przedmiot łączy w sobie teorię teatru z elementami metodologii badań. Celem zajęć jest przedstawienie usytuowania teatru, w związku z jego interdyscyplinarnością, w obszarze metodologii różnych nauk. Wśród omawianych stanowisk badawczych znajdują się między teorie: fenomenologiczne, semiologiczne, przekładu, interpretacji, antropologiczne, socjologiczne, teoria gier, koncepcje teologiczne, performatyczne. W trakcie zajęć podkreślony zostaje wzajemny wpływ teatru i tzw. praktyk życia codziennego.

Naczelnym zadaniem przedmiotu jest nie tylko prezentacja szkół badawczych, ale także zaakcentowanie praktycznego wymiaru (np. w pracy reżysera, krytyka) wiedzy z zakresu teorii dzieła teatralnego.

mgr Marcin Kowalski
KSZTAŁTOWANIE WIZERUNKU NA RYNKU PRACY, SKUTECZNA KOMUNIKACJA,
RADZENIE SOBIE ZE STRESEM - WARSZTATY EKSPERCKIE
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 15 godz.)

Warsztaty, które obejmować będą tematykę kształtowania wizerunku na rynku pracy (umiejętność tworzenia dokumentów aplikacyjnych, sztuki autoprezentacji, rozmowy kwalifikacyjnej, mowy ciała itp.), umiejętności skutecznej komunikacji, radzenia sobie ze stresem w trakcie wystąpień publicznych oraz ustalania priorytetów zgodnie z oczekiwaniami rozmówcy. W trakcie zajęć uwaga skupiona zostanie na przekazaniu studentom wiedzy i umiejętności z zakresu komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie ze stresem i zamiany go na pozytywną mobilizację oraz wskazania tego, jak skutecznie wejść i funkcjonować na rynku pracy w kontekście posiadania (na większym lub mniejszym poziomie) określonych kompetencji szczególnie przydatnych w trakcie procesów rekrutacji. Zajęcia rozpoczną się 4 kwietnia (poniedziałek).

O ekspercie:

mgr Marcin Kowalski – absolwent administracji na Wydziale Prawa i Administracji UAM w Poznaniu o specjalności zarządzanie zasobami ludzkimi. Od 2002 r. zatrudniony w administracji publicznej, członek korpusu służby cywilnej w Wielkopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu. Od 2006 r. zajmuje się zarządzaniem zasobami ludzkimi w WUW, a od 2008 r. kieruje pracą Oddziału Zarządzania Zasobami Ludzkimi odpowiadając za proces pozyskiwania nowych pracowników oraz rozwój zawodowy zatrudnionych w WUW urzędników. Od 2017 r. członek zespołu asesorów w korpusie służbie cywilnej (przy Departamencie Służby Cywilnej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów), oraz zespołu doradców ds. etyki dla korpusu służby cywilnej, pełniący równocześnie funkcję doradcy ds. etyki dla WUW w Poznaniu.

prof. UAM dr hab. Katarzyna Lisiecka
ARCYDZIEŁA EUROPEJSKIEGO DRAMATU I TEATRU XVII WIEKU (SZEKSPIR, CALDERON,
RACINE, MOLIER)
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Zajęcia mają na celu zapoznanie studentów z najważniejszymi osiągnięciami europejskiego teatru i dramatu XVII wieku. Uwzględniając osiągnięcia i uwarunkowania różnych typów teatru (model elżbietański, hiszpański, dworski) zajmiemy się wspólną analizą wybranych arcydzieł dramatycznych Szekspira, Calderona, Racine'a, Moliere'a i ich szerokim oddziaływaniem na kulturę i sztukę. Będzie nas interesować strategia dramaturgiczna tych dzieł teatralnych, ich tło społeczno-kulturowe, a także siła ich uniwersalnego przekazu, która sprawia, że są ważne także dla dzisiejszego czytelnika i widza.

prof. UAM dr hab. Katarzyna Lisiecka
LIBRETTOLOGIA. LITERACKIE TAJNIKI TEATRU MUZYCZNEGO.
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Celem zajęć jest omówienie specyficznych cech libretta, definiowanego jako warstwa literacka różnych gatunków dramatyczno-muzycznych. Będziemy zgłębiać zarówno tajniki teoretyczne tej intrygującej formy dramatycznej, jej źródła i tradycje, jak również wspólnie przyjrzymy się schematom przedstawieniowym literackich tworzyw, stanowiących podstawę fabularną wybranych arcydzieł dramatyczno-muzycznych. Omówimy m.in. *Koronację Poppei* Monteverdiego, *Così fan tutte* Mozarta, *Carmen* Bizeta, *Pelleasa i Melisandę*

Debussy'ego, a także opery współczesne i ich libretta, m.in. *Króla Rogera* Szymanowskiego i *Pasażerkę* Weinberga. Na zajęciach zapoznamy się ze współczesnymi inscenizacjami omawianych oper.

prof. dr hab. Tomasz Mika
ARCHEOLOGIA TEKSTU ŚREDNIOWIECZNEGO
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Zapraszam na wspólną lekturę znanych, mniej znanych i nieznanych tekstów średniowiecznych nastawioną na poszukiwanie tego, co w nich (prawie) niewidoczne: śladów pracy poszczególnych kopistów, ich zmagania z językiem, dylematów i rozstrzygnięć.

Na zajęciach będziemy wspólnie zdejmować z materii języka poszczególne warstwy, tak aby zrozumieć, na czym polegało tworzenie tekstu w polskim średniowieczu.

prof. UAM dr hab. Błażej Osowski
KLUCZOWE POJĘCIA KULTURY WSI
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Kultura współczesnej wsi polskiej została silnie przeobrażona w wieku XX. Jej korzenie sięgają jednak o wiele głębiej w historię (niektóre elementy mają proveniencję XVIII-wieczną, inne średniowieczną, a jeszcze inne prasłowiańską). Jej źródła mają charakter chrześcijański i pogański, dworski i ludowy, rodzimy i obcy. Na rzeczywisty obraz wsi nakłada się ponadto warstwa stereotypów. By nieco lepiej zrozumieć te splątane wątki wiejskiej kultury, na zajęciach przyjrzymy się wybranym słowom-kluczom, np. muzyka, tradycja, lud, gwara, religijność, PRL, szlachta, demony, emigracja.

mgr Łukasz Piosik, prof. dr hab. Romana Łapa
LINGWISTYCZNE (RE)DEFINICJE JĘZYKA PRAWNEGO
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Lista zagadnień:

1. problem możliwości uznania języka prawnego za język w ujęciu lingwistycznym,
2. język prawny a język potoczny i język ogólny,
3. język prawny jako język tekstów prawnych,
4. język prawny jako rejestr języka ogólnego,
5. relacja między semantyką języka prawnego a semantyką języka polskiego,
6. problem specjalistyczności języka prawnego,
7. język prawny jako język sztuczny,
8. problem zrozumiałości tekstów prawnych,
9. koncepcje plain language i legal design,
10. konflikt interdyscyplinarny na przykładzie relacji między prawnikami a językoznawcami,
11. wpływ definicji słownikowych na proces stosowania prawa,
12. tabu i eufemizmy w języku prawnym.

prof. UAM dr hab. Magdalena Piotrowska
(NIE)PEŁNOSPRAWNOŚĆ – TEATR – PERFORMANS
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Fakultet przeznaczony jest dla osób zainteresowanych problematyką niepełnosprawności (*disability studies*). Odwołanie do różnorodnych kontekstów pozwoli analizować temat w odniesieniu do współczesnego teatru i performansu, prześledzić proces otwierania przestrzeni publicznej i wzmożoną refleksję o reprezentacji odmienności (psycho)fizycznej w kulturze [np. freak shows; cielesność (nie)normatywna; wykluczenie i stygmatyzacja]. Obok zagadnień teoretycznych i praktycznych, mówiących o sposobach uobecnienia niepełnosprawności; miejsca i roli, obecne będą też rozważania dotyczące narzędzi, języka czy estetyki. **Omówione zostaną również i inne zagadnienia (sztuka tworzona przez osoby niepełnosprawne; niepełnosprawność jako motyw działań artystycznych; aktor/widz z niepełnosprawnością; ciało jako medium estetycznego doświadczenia; choreografia inkluzywna; hiperwidoczność w teatrze; tworzenie scenografii; teatr i jego wymiar estetyczny i etyczny).** Przedstawione zostaną również modelowe projekty teatralne/performatywne (m.in. Teatr 21).

Warunkiem zaliczenia: przygotowanie prezentacji.

prof. UAM dr hab. Magdalena Piotrowska

JAK SPOŁECZEŃSTWA PAMIĘTAJĄ? SŁOWIAŃSKA PRZESZŁOŚĆ – FORMY, FIGURY I TRANSFORMACJE

(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Proponowany cykl zajęć fakultatywnych wpisuje się w *cultural memory studies*. Poświęcony zostanie szeroko rozumianej pamięci kulturowej. Omówione będą nie tylko koncepcje teoretyczne (m.in. Halbwachs, Assmann, Connerton, Erll) ale i kluczowe zagadnienia (np. rodzaje pamięci; społeczne ramy pamięci, nośniki pamięci, media pamięci czy miejsca pamięci). A skoro – jak twierdzą badacze – z odchodzeniem świadków historii upamiętnianie przeszłości zostaje przeniesione w obszar zewnętrzny – zajmiemy się również rytuałem i formami materialnymi (choćby fotografią). Niezbędne okaże się więc przywołanie definicji rytuału przejścia, mitu, dramatu społecznego czy protestacji. Wyeksponowane zostaną obrzędy upamiętniania (pogrzeby, rocznice), ceremonie konsolidujące (np. obrzędy weselne, karnawały). Przemyslenia teoretyczne wzbogacone zostaną konkretnymi przykładami (nie tylko Polska, ale i m.in. Litwa, Ukraina, Bałkany, Chorwacja, Czechy, Bułgaria, Serbia).

Warunkiem zaliczenia: przygotowanie prezentacji.

prof. UAM dr hab. Beata Przymuszala LITERATURA A „KULTURA TERAPII”

(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Popularyzacja terapii jako sposobu zmiany życia, powrotu do zdrowia, wglądu w „ja” jest wyraźnym zjawiskiem kulturowym. Wiąże się ona z eksponowaniem indywidualności, preferowaniem prywatności. Czy tak ujmowana terapia nie banalizuje się, czy nie staje się jednak kolejną „kulturową normą”? Czy współczesne ja może zaistnieć bez terapii?

Kontekst ten – prowokacyjnie brzmiący - może stać się punktem wyjścia do dyskusji nad ważnymi zjawiskami współczesnej literatury będącej zapisem żałoby („Bezmatek” M. Marcinów), nerwicy („Koniec świata, umyj okna” A. Jelonek), podejmującej temat choroby („Ciałość” K. Kaczyńska-Piwko, „Emil i my” M. Moskal). Coraz mocniej brzmią też głosy odsłaniające splot indywidualnej i zbiorowej traumy („Mireczek. Patoopowieść o moim ojcu” A. Zbroi, „Tajemnica rodzinna z Żydami w tle” I. Wiszniewskiej, „Czystka” K. Surmiak-Domańska).

Czy przywołane tytuły wpisują się w popularyzujący terapię nurt współczesnej kultury, czy są one przykładem zmiany w myśleniu o podmiotowości, czy skłaniają do przemyślenia psychoanalitycznego potencjału badań – to niektóre z pytań, które w dyskusjach nad tym zjawiskiem chciałabym z Państwem podjąć.

prof. UAM dr hab. Beata Przymuszala WOJNA ZAGŁADA, KATASTROFA - LITERATURA WOBEC SYTUACJI GRANICZNYCH

(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Czy literatura jest zapisem, świadectwem czy raczej reakcją na sytuacje graniczne? Dlaczego czytamy teksty poświęcone wojnie, Zagładzie, katastrofom? Z jakimi reakcjami czytelników najczęściej się spotykamy? Jakimi sami bywamy czytelnikami – zszokowanymi, zaciekawionymi, zawstydzonymi? Czy trauma piszących udziela się czytającym? Jak działają na nas wizualizacje granicznych sytuacji?

Postawione pytania pokazują tylko niektóre z problemów, jakie pojawiają się przy lekturze tekstów odwołujących się do traumatycznych doświadczeń. W trakcie konwersatorium chciałabym podjąć z Państwem próbę odpowiedzi, omawiając wybrane teksty polskich i światowych pisarek i pisarzy (m.in. Tadeusza Różewicza, Irit Amiel, Henryka Grynberga, Idy Fink, Zofii Posmysz, Imre Kertésza, Jerzego Kosińskiego, Swietłany Aleksijewicz).

prof. UAM dr hab. Karolina Ruta-Korytowska JĘZYK I KULTURA GŁUCHYCH

(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Zajęcia fakultatywne to lektorat polskiego języka migowego – naturalnego języka g/Głuchych w Polsce z elementami historii i kultury Głuchych w Polsce i na świecie. Uczestnicy nabędą kompetencje komunikacyjne w zakresie polskiego języka migowego na poziomie A1, dowiedzą się również o wybranych aspektach funkcjonowania g/Głuchych w polskim systemie edukacji. Zajęcia przeznaczone są dla studentów II i III roku studiów licencjackich.

prof. UAM dr hab. Agnieszka Rydz PAMIĘĆ W LITERATURZE I KULTURZE XX I XXI WIEKU

(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

prof. UAM dr hab. Agnieszka Słoboda

**DLACZEGO MÓWIMY, JAK MÓWIMY? ZAGADKI HISTORYCZNOJĘZYKOWE ZE SZCZYPTĄ
INNYCH NAUK ZACNYCH, W DOCHODZENIU PRAWDY POMOCNYCH
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)**

Istotą badań historycznojęzykowych jest nie tylko opisanie zmian, jakie zachodziły w przeszłości w języku, ale również próba odpowiedzi na pytanie, dlaczego do nich doszło, jakie były ich przyczyny i czy można wskazać określone tendencje przejawiające się w owych zmianach. Na zajęciach będziemy rozwiązywać zagadki związane z każdą płaszczyzną języka – od grafii po semantykę i składnię. Pomóc w tym mogą inne nauki niż językoznawstwo – neurobiologia, psychologia, historia, filozofia itp. Co ważne – tematy wyszukiwać będą uczestnicy zajęć, nie prowadzący, którego rola ograniczy się do wskazywania pomocnych źródeł, moderowania dyskusji, a gdy będzie potrzeba – wyjaśniania wątpliwych kwestii. Wspólne dociekanie i poszukiwanie odpowiedzi, uczenie się od siebie nawzajem to najważniejsze cele proponowanych zajęć.

prof. Ostap Sływinski

**RELACJE LITERATUR ŚRODKOWOSŁOWIAŃSKICH OD XIX DO XXI WIEKU
(konwersatorium fakultatywne, I-II sem., 30 godz.)**

Prof. Ostap Sływinski z wykształcenia jest slawistą, literaturoznawcą, krytykiem literackim, tłumaczem poezji, pracuje w Katedrze Filologii Polskiej na Narodowym Uniwersytecie Lwowskim im. I. Franki, gdzie wykłada historię literatury polskiej oraz przekładoznawstwo.

Zajęcia składać się będą z dwóch 15-godzinnych cykli (w sumie: 30 godzin, 2 ECTS), rozłożonych pomiędzy semestr letni i zimowy. Zajęcia będą odbywać się zdalnie.

Drugi cykl, zaplanowany został na semestr letni, obejmować będzie 15 godzin zajęć.

Semestr letni

Literatura w meandrach relacji polsko-ukraińskich XIX-XXI wieku

Główne bloki problemowe:

- Oddziaływanie wizerunku „Ukrainy romantycznej” w XX i XXI wieku.
- Spuścizna „paradygmatu sienkiewiczowskiego”: czy wciąż zawisły nad nami „ogień i miecz”?
- Próby unowocześnienia dialogu polsko-ukraińskiego w XX wieku. „Paradygmat prometeistyczny”
- Myślenie o relacjach polsko-ukraińskich w kręgu „Kultury” Jerzego Giedroycia.
- Co wyszło spod ruin muru berlińskiego? Polsko-ukraiński dialog literacki po upadku komunizmu.

mgr Małgorzata Tarnowska

**LUDOWE HISTORIE POLSKI, LUDOWA HISTORIA W POLSCE. „ZWROT PLEBEJSKI” I
CHŁOPSKOŚĆ W POLSKIEJ LITERATURZE I KULTURZE XX W.
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)**

Celem proponowanych zajęć będzie przyjrzenie się współczesnej polskiej kulturze i literaturze z punktu widzenia studiów nad chłopskością – interdyscyplinarnej refleksji nad chłopskością w polskiej kulturze oraz jej konstrukcjami i ekspresjami w perspektywie historycznej. Punktem wyjścia dla naszych rozważań będzie „zwrot plebejski” we współczesnej polskiej humanistyce, nad którym rozważania doprowadzą nas do bardziej pogłębionych analiz konkretnych utworów literackich i tekstów kultury kształtujących współczesny dyskurs o chłopskości. Celem zajęć będzie zatem z jednej strony krytyczny namysł nad kategoriami ramującymi tę dyskusję (polski kolonializm, prześlona rewolucja, dziedzictwo pańszczyzny, powojenny awans społeczny, chłopomania/chamofobia, chamstwo, ludowy opór), a z drugiej wykorzystanie tych narzędzi analitycznych do krytycznej lektury różnorodnych źródeł (m.in. pamiętników chłopskich, przykładowych utworów powojennych, a przede wszystkim współczesnych tekstów literackich i projektów artystycznych, w tym reportaży, spektakli i filmów dokumentalnych, opartych na założeniach historii ludowej).

Konwersatorium będzie okazją do zapoznania się z jednym z najważniejszych nurtów w polskiej humanistyce po 1989 r. oraz ogólniej, do krytycznej refleksji nad polską pamięcią kulturową i zbiorową wyobraźnią.

prof. dr hab. Dorota Walczak-Delanois

**UCZUCIA I EMOCJE: Z HISTORII I PRAKTYKI WIERSZA
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)**

W ramach cotygodniowych spotkań przyglądamy się kategoriom takim jak uczucia i emocje (np. żal, gniew, radość, zachwyty, wzruszenie) w poezji. Niby to oczywiste – jednak nas interesować będzie, w jaki sposób modulowana jest „uczuciowość” wiersza, pod wpływem jakich czynników kształtuje się jego „emocjonalny

potencjał”? A także: w jaki sposób wiersz może formować czytelniczy odbiór, jakie żywioły uczuć autorskich, jaka wiedza i jakie strategie pisarskie wpływają na ostateczny kształt poetyckiego, nie tylko polskojęzycznego, tekstu.

Na wybranych przykładach będziemy obserwować funkcjonowanie teorii wiersza – od „wstydu uczuć” po „transfer emocji”. Zajęcia łączą formę wykładu *ex cathedra* z ćwiczeniami, które ułatwić mają lepsze zrozumienie omawianej problematyki.

prof. UAM dr hab. Marta Wrześniewska-Pietrzak
W ŚWIECIE CISZY – SPOSOBY KOMUNIKACJI OSÓB NIESŁYSZĄCYCH. POLSKI JĘZYK
MIGOWY – KONTYNUACJA
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Cele zajęć w ramach proponowanych zajęć fakultatywnych:

- poszerzenie i uszczegółowienie wiedzy w zakresie polskiego języka migowego, a także społeczności Głuchych w Polsce (aspekt kulturowy, historyczny i językowy);
- doskonalenie umiejętności posługiwania się polskim językiem migowym na poziomie podstawowym;
- doskonalenie umiejętności analizowania i porównywania tekstów migowych i fonicznych (w tym umiejętność glosowania, porównywanie elementów leksykalnych i idiomatycznych, gramatycznych);
- kształtowanie kompetencji społecznych związanych z problematyką komunikacji z głuchymi, a także elementami warsztatu tłumacza.

Po zakończeniu modułu (przedmiotu) i potwierdzeniu osiągnięcia efektów kształcenia Student powinien umieć:

- ✓ wykazać się szczegółową i uporządkowaną wiedzą z zakresu historii i kultury głuchych;
- ✓ usytuować zdobytą wiedzę z zakresu polskiego języka migowego w kontekście opisu lingwistycznego polszczyzny;
- ✓ zastosować w praktyce poznane sposoby wyrażania czasu, wykorzystania przestrzeni, a także mimiki w polskim języku migowym;
- ✓ skonstruować i przedstawić spójną wypowiedź miganą na wybrany temat związany z tematyką zajęć, a także zgłosować zamiganą wypowiedź;
- ✓ omówić problem gramatyczny przedstawiany na zajęciach w postaci teoretycznej (np. liczebniki inkorporowane, czasowniki kierunkowe, pomocnicze, wbudowane), stopniowanie, sposoby wyrażania czasu w polskim języku migowym, funkcja klasyfikatorów w PJM;
- ✓ pracować w grupie osób o podobnych zainteresowaniach i pod kierunkiem wykładowcy;
- ✓ wskazać podstawowe zasady dotyczące roli i pracy tłumacza polskiego języka migowego;
- ✓ odebrać tekst w PJM zamigany przez lektora i/lub osobę głuchą;
- ✓ przygotować własne nagranie wypowiedzi w PJM na temat omawiany podczas zajęć.

Prof. dr hab. Grzegorz Ziolkowski
STAGE AND SCREEN: PERFORMANCE AND FILM INTERRELATED
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 60 godz.)

The course aims to teach how to:

- a. problematise performance-screen relationship;
- b. employ practice-as-research approach in the work at the intersection of stage and screen, including practical acting work with the play;
- c. carry out in-depth explorations into the intersections between contemporary drama, theatre, performance and – on the other hand – film and video;
- d. investigate selected cases, critically assess materials related to them, and share findings within the framework of a group presentation.

ZACHĘCAMY RÓWNIEŻ DO UDZIAŁU W ZAJĘCIACH FAKULTATYWNYCH OFEROWANYCH PRZEZ

- **INSTYTUT FILOLOGII SŁOWIAŃSKIEJ:**

Česká kulturní tradice v intermediální perspektivě: démoni, divé i laskavé ženy

Literatura w perspektywie intermedialnej

JEDNOSTKA OFERUJĄCA PRZEDMIOT: Instytut Filologii Słowiańskiej

NAZWA PRZEDMIOTU: Česká kulturní tradice v intermediální perspektivě: démoni, divé i laskavé ženy / Literatura w perspektywie intermedialnej

NAZWISKO PROWADZĄCEGO: prof. Alice Jedličková

ROK I POZIOM STUDIÓW: studia bohemistyczne I i II stopnia oraz zainteresowani studenci WFPiK, wymagana znajomość języka czeskiego

LICZBA GODZIN: 30 godzin ćwiczenia

LICZBA ECTS: 4

FORMA ZALICZENIA: prezentacja przygotowana przez studentów

GODZINY I MIEJSCE ODBYWANIA ZAJĘĆ: poniedziałek 9.00-11.15, zajęcia online na platformie MS Teams, kurs obejmuje 10 spotkań i kończy się w maju

OFERTA WYDZIAŁOWA

OPIS PRZEDMIOTU: Zajęcia poświęcone zostaną intermedialnym badaniom kultury współczesnej. Wiedza teoretyczna obejmująca założenia poszczególnych wariantów tych badań służyć będzie analizom konkretnych zjawisk z kultury czeskiej i na tym przykładzie prezentować, w jaki sposób kultura ta, charakteryzująca się wysokim stopniem multimedialności, konstruuje i definiuje siebie samą za pośrednictwem swych wytworów, zacierając jednocześnie granice między obiegiem elitarnym i popularnym. Dzięki takiemu ujęciu, respektującym zarówno płaszczyznę synchroniczną, jak i diachroniczną procesów intermedializacji kultury, studenci zyskają umiejętność komparatystycznego interpretowania fenomenów medialnych, literackich i artystycznych.

Podstawy brajla

JEDNOSTKA OFERUJĄCA PRZEDMIOT: Instytut Filologii Słowiańskiej

NAZWA PRZEDMIOTU: Podstawy brajla

NAZWISKO PROWADZĄCEGO: dr Magdalena Baer

ROK I POZIOM STUDIÓW: Zajęcia fakultatywne dla wszystkich chętnych studentów Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej.

LICZBA GODZIN: 30 konwersatorium

LICZBA ECTS: 2

FORMA ZALICZENIA: Obecność na ćwiczeniach, możliwość maksymalnie 2 nieobecności, zaliczenie ustne i pisemne sprawdzające umiejętność czytania i pisania alfabetem Braille'a.

GODZINY I MIEJSCE ODBYWANIA ZAJĘĆ: semestr letni, rok akademicki 2021/2022

OFERTA WYDZIAŁOWA

OPIS PRZEDMIOTU: Zajęcia obejmują podstawowy kurs nauki pisma punktowego dla niewidomych. Przedstawienie zasad zapisu i odczytu pisma punktowego. Prezentacja metod nauczania alfabetu Braille'a – liter znaków interpunkcyjnych, najważniejszych znaków specjalnych oraz liczb i niektórych znaków

matematycznych. Obsługa podstawowych urządzeń brajlowskich. Pisanie i odczytywanie zdań oraz krótkich tekstów poetyckich i prozatorskich. Na zajęciach zostaną zaprezentowane różnorakie sposoby wykorzystania pisma punkтового w życiu codziennym przez osoby niewidome, ma to na celu przybliżenie słuchaczom środowiska osób z dysfunkcją narządu wzroku.

Akademia przekładu

JEDNOSTKA OFERUJĄCA PRZEDMIOT: Instytut Filologii Słowiańskiej

NAZWA PRZEDMIOTU: Akademia przekładu

NAZWISKO PROWADZĄCEGO: Prof. UAM, dr hab. Galia Simeonova-Konach

ROK I POZIOM STUDIÓW: Bez ograniczeń (od drugiego roku studiów licencjackich)

LICZBA GODZIN: 30

LICZBA ECTS: 2

FORMA ZALICZENIA: praca zaliczeniowa (przekład wybranego tekstu z języka specjalizacji na język polski)

GODZINY I MIEJSCE ODBYWANIA ZAJĘĆ: czwartek 9.45-11.15, sala 386

OFERTA IFS

OPIS PRZEDMIOTU: Celem zajęć fakultatywnych jest dalsze pogłębianie wiedzy na temat sztuki przekładu w perspektywie studiów kulturowych i współczesnych kontekstów pracy tłumacza.. W szczególności akcent będzie położony na przekład literatur słowiańskich, na historię i krytyczny ogląd przekładoznawstwa literatury pięknej. Część zajęć będzie poświęcona problematyce polskich przekładów literatur południowosłowiańskich (też w Internecie). Zdobyte umiejętności pomogą studentom pogłębić wiedzę w dziedzinie translatoryki.

Numizmatycznie o polityce, literaturze i sztuce

JEDNOSTKA OFERUJĄCA PRZEDMIOT: Instytut Filologii Słowiańskiej

NAZWA PRZEDMIOTU: Numizmatycznie o polityce, literaturze i sztuce

NAZWISKO PROWADZĄCEGO: prof. UAM dr hab. Wojciech Józwiak

ROK I POZIOM STUDIÓW: Bez ograniczeń

LICZBA GODZIN: 30 (semestr letni)

LICZBA ECTS: 2

FORMA ZALICZENIA: zaliczenie z notą

GODZINY I MIEJSCE ODBYWANIA ZAJĘĆ: wtorek 17.00-18.30, sala 285

OFERTA WYDZIAŁOWA

OPIS PRZEDMIOTU: Celem zajęć jest zaznajomienie studentów z podstawowymi pojęciami dotyczącymi numizmatyki oraz ukształtowanie wiedzy dotyczącej formujących się na przestrzeni wieków mechanizmów kreowania przez państwo (władcę) pamięci zbiorowej i kulturowej za pomocą emitowanych walorów numizmatycznych ukazywanych jako medium komunikacji pomiędzy emitentem a społeczeństwem.

Subiektywna historia kina bułgarskiego

JEDNOSTKA OFERUJĄCA PRZEDMIOT: Instytut Filologii Słowiańskiej

NAZWA PRZEDMIOTU: Subiektywna historia kina bułgarskiego

NAZWISKO PROWADZĄCEGO: prof. UAM dr hab. Wojciech Józwiak

ROK I POZIOM STUDIÓW: Bez ograniczeń

LICZBA GODZIN: 60 (semestr zimowy – 30, semestr letni – 30)

LICZBA ECTS: 4

FORMA ZALICZENIA: zaliczenie z notą

GODZINY I MIEJSCE ODBYWANIA ZAJĘĆ: wtorek 18.45-21.45, sala 285, zajęcia co 2 tygodnie, rozpoczynają się 1.03

OFERTA WYDZIAŁOWA

OPIS PRZEDMIOTU: Zajęcia mają na celu zapoznanie studentów z historią bułgarskiej kinematografii od końca lat pięćdziesiątych XX wieku do współczesności. Prezentowane podczas zajęć filmy pozwalają ukazać najważniejsze momenty w rozwoju kina bułgarskiego, charakterystyczne zjawiska i motywy, podkreślające specyfikę kulturowo-polityczną regionu, a także ilustrujące związki kina bułgarskiego z filmem europejskim i światowym.

Literatura powszechna

JEDNOSTKA OFERUJĄCA PRZEDMIOT: Instytut Filologii Słowiańskiej

NAZWA PRZEDMIOTU: Literatura powszechna
NAZWISKO PROWADZĄCEGO: dr hab. Anna Skibska
ROK I POZIOM STUDIÓW: Bez ograniczeń
LICZBA GODZIN: 30 godzin
LICZBA ECTS: 3
FORMA ZALICZENIA: zaliczenie z notą
GODZINY I MIEJSCE ODBYWANIA ZAJĘĆ: czwartek 9.45-11.15, sala 283
OFERTA WYDZIAŁOWA

OPIS PRZEDMIOTU: Wykład ma zorientować słuchaczy w przebiegu rozwoju literatur europejskich w XX i XXI wieku w ich wzajemnym oświeceniu i powiązaniu. Wykład i powiązane z nim konwersatorium w sem. letnim (w praktyce wykłady będą łączone z formami konwersatoryjnymi, aby nie rozdzielać zbytnio jednego od drugiego) winny dać studentowi podstawę refleksji teoretycznej, jak i umiejętność kształtowania analizy, konstruowania pytań itp. Student po zakończeniu kursu winien umieć kojarzyć określone fenomeny literatur narodowych, rozróżniać metody postępowania analitycznego, znać efekty poznawcze poszczególnych metod postępowania.

Javni diskursi i savremena politička komunikacija u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Hrvatskoj i Srbiji.

JEDNOSTKA OFERUJĄCA PRZEDMIOT: Instytut Filologii Słowiańskiej

NAZWA PRZEDMIOTU: Javni diskursi i savremena politička komunikacija u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Hrvatskoj i Srbiji.

NAZWISKO PROWADZĄCEGO: prof. UAM dr hab. Joanna Rękas

ROK I POZIOM STUDIÓW: wymagana znajomość języka serbskiego/chorwackiego/bośniackiego/czarnogórskiego na poziomie min. B1

LICZBA GODZIN: 30

LICZBA ECTS: 4

FORMA ZALICZENIA: zaliczenie z notą

GODZINY I MIEJSCE ODBYWANIA ZAJĘĆ: czwartek 18.00-19.30, sala 81 (zajęcia rozpoczynają się 24 lutego)

OFERTA WYDZIAŁOWA

OPIS PRZEDMIOTU: Radionica je upućena svim studentima i studentkinjama koji govore srbski/hrvatski/bosanski/crnogorski jezik na nivou min. B1 i žele vežbati brže jezičke reakcije vezane za aktuelne političke diskurse u zemljama bivše Jugoslavije (osim Slovenije i Makedonije). Za svaku radionicu učesnici i učesnice čitaju tekstove objavljene prethodne nedelje u određenoj zemlji i pripremaju kratako izlaganje. Nakon toga cela grupa vodi brz i aktivan razgovor vezan za sve tekstove, tj. trenutnu političku situaciju u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Hrvatskoj i Srbiji. Na taj način ostvariće se dva osnovna cilja radionice: aktivno vežbanje jezika i upoznavanje aktuelne političke situacije u navedenim zemljama.

- **INSTYTUT FILOLOGII KLASYCZNEJ:**
- **INSTYTUT FILMU, MEDIÓW I SZTUK WIZUALNYCH:**